

הוריות ז

משה שווערד

אחרון של פסח

1. דף על הדף הוריות דף ז עמוד א

בגמ': מה צבור אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה אף משיח וכו'.

והקשה הגר"מ גיפטר ז"ל בקובץ הדרום (קובץ י"ב ע' 95): צ"ע דהרי צבור בלא הוראה יש בהם רק תורת יחידים וכל אחד חייב קרבן לעצמו, ורק ע"י ההוראה נקבע דין חטאת צבור, וא"כ איך ס"ד למילף מסברא דחטא הכהן המשיח אינו מחייב קרבן בלא הוראה, דאטו בצבור הויה ההוראה מתנאי מעשה החטא, הרי זה רק תנאי לקביעת דין צבור, ועיין לקמן ז, ב, רש"י ד"ה מתני' אין חייבין בקרבן, ובמשיח באנו לדון שאינו חטא בלא הוראה, ואין הדברים דומים כלל, וצ"ע.

2. ספר חדושים ובאורים

ד' א' מה לצבור אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה אף משיח וכו', אט"ו
דלא דמי דהתם הוראה תלויה בצ"ד ומעשה בקהל, ואם היוצ
הפר על צ"ד הכי ודחי לה שייך לחייבם בשגגת מעשה שאין להם
חלק בזה כלל, והאם הם החיוצ על הצבור מי"מ יש לצ"ד חלק בזה,
וחי לה שייך בלא הוראה, וגם הוראה מלפני חת הצבור לשגגת
החת, [משא"כ במשיח שאינו חייב אלא"כ עשה כדילפינן בסמוך,
שפיר אפשר לחייבו גם בשגגת מעשה, [וקרא דמעט הארץ יתפרש
שפיר לענין משיח כמו לענין נשיא לקי י"א א'], [מי"מ ס"ל לגמ'
דיש למילף כהן משיח מצבור, דחטא של העלם חמור טפי משגגת
חלמוד עולה זדון, ולפעמים ממשעטין משגגה אומר מותר טי' חו'
שבת ע"כ צ' ד"ה באומר, הלכך כיון דחיוצ פר לצבור אינו אלא
על החטא של העלם שפיר אפשר למילף דגם צכה"מ לא יחא חיוצ
הפר אלא בחטא החמור של העלם דבר,.

אשר נשיא יחטא

3. העמק דבר על ויקרא פרק ד פסוק כב

(כב) אשר נשיא יחטא. ידוע הפי' דנשיאתו גורמת שיהא עלול לחטא. וכ"כ הספורנו. והנה עוד יש במקרא לשון שאינו מדויק כלל. דכתיב אשר לא תעשינה בשגגה. והכי מיבעי ועשה בשגגה אחת וגו' אשר לא תעשינה ואשם. והכי כתיב ביחיד אלא מרומז דהנשיאות גורמת לחטוא בעבירות חמורות כ"כ אשר לא תעשינה בשגגה. שאין דרך לחטוא בהם אפילו בשגגה:

4. ספורנו עה"ת ספר ויקרא פרק ד פסוק כב

(כב) אשר נשיא יחטא. כי אמנם זה דבר מצוי שיחטא. כאמרו וישמן ישורון ויבעט ואמר בו ואשם שמעצמו יכיר עונו

5. העמק דבר על במדבר פרק טו פסוק כח

(כח) הנפש השוגגת בחטאה בשגגה לפני ה'. כ"ז יתור לשון. מש"ה דרשו חז"ל בהוריות הנפש זה כה"ג. פי' שהוא בעל נפש גבוהה יותר מכל ישראל. השוגגת זה הנשיא פי' שעלול להיות שוגג בשאר עבירות. ומש"ה כתיב ביה אשר נשיא יחטא. בשביל שהוא אינו נזהר בקלות מגיע גם לחמורות עד שמגיע לחטוא גם בע"ז. זהו הדרש. ולפי הפשט בא הכתוב ללמדנו שאין אדם עשוי לחטוא בע"ז בשוגג עד שיקדים בשגגות הרבה. והוא לא נזהר עד שבא לחטוא גם בע"ז שהוא חטא לפני ה':

6. ספר פרדס יוסף על ספר ויקרא פרק ד פסוק כ

(א) ... ובזוהר (ויקרא כ"ד.) אשר נשיא יחטא ודאי יחטא. והפשט י"ל כמו שכתב הרמב"ם בפירוש המשניות (אבות פ"א מ"י) ושנא את הרבנות שיתקנאו בו ויחלקו עליו יפסיד אמונתו, כמו שאמרו כיון שנתמנה פרנס על הצבור מלמטה נעשה רשע מלמעלה, ובהגהות הגרי"ב כתב שלא מצא זאת בש"ס:

ובבעל הטורים במדבר [א, נ] כתב מסורה הפקד את הלויים, והפקד עליו רשע (תהלים ק"ט, ו). זה שאמרו אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה, וי"ל מקורו בסנהדרין (ק"ג). כיון שנעשה רשע מלמטה נעשה רשע מלמעלה, ומפרש רשע מלשון ראש, ומצינו ראש בחיסור א' בפרשת עקב (י"א, י"ב) מרשית השנה, ובאיוב (ח, ה) שאל נא לדור רשון:

ובספר תוספת ברכה [ויקרא ד, כ"ב] הביא ג"כ זוהר הנ"ל אשר נשיא יחטא ודאי יחטא, וי"ל אשר מלשון אושר מענין טובה וברכה, באשרי (ויצא ל, י"ג), ותומכיה מאושר (משלי ג, י"ח), ואם חיי הנשיא משופע בטובה עלול לחטוא, וכמו שנאמר בעקב (ח, י"ב) פן תאכל ושבעת, וילך (ל"א, כ) ואכל ושבע ודשן ופנה וגו', האזינו (ל"ב, ס"ו) וישמן ישורון ויבעט, ועיין ברכות (ל"ב). וזה הפירוש אשר נשיא יחטא שאושרו בודאי יגרום לו לחטוא:

אבל גמ' דידן לא סבירא ליה כזוהר, בהוריות (י). יכול גזירה תלמוד לומר וכו', **והפירוש י"ל עפ"י מה שאמרו בעבודה זרה (ד).** לא היה דוד ראוי לאותה מעשה רק להורות שתשובה מועיל עיין שם, וזה הפירוש יכול גזירה שיחטא הנשיא שהוא גדול האומה, כדי שילמדו ממנו אנשים שאם יחטאו לא יתייאשו מתשובה ורק יביאו קרבן ונסלח להם:

ובספר פתחי שערים [בשלח דף י"ג ט"א ד"ה והנרצה] כתב כמו שיש לחלק דבר גוש לחלקים כן מידת איש, למשל אהבת אב לבנים אם יש לו בן יחיד כל אהבתו אליו, אבל אם יש לו כמה בנים יחולק אהבתו על כולם, וכן הוא במידת פחד אם יש לו אדון אחד גדול פחדו מאד, אכן מי שיש לו לפחד מרבים אימתו נחלקת לחלקים רבים: וזה פירוש אשר נשיא יחטא וגו', אחר שהוא נשיא ואין עליו מושל רק ה', ולאיש כזה חטא אחד לרב יחשב ואשם כאילו האשים בכל מצוות ה':

7. באר שבע מסכת הוריות דף ז עמוד א

הורה בפני עצמו ועשה בפני עצמו. יש להקשות דיוקא דרישא אדיוקא דסיפא, טעמא דהורה בפני עצמו ועשה בפני עצמו הא הורה בפני עצמו ועשה עם הצבור מתכפר לו עם הצבור, אימא סיפא הורה עם הצבור ועשה עם הצבור מתכפר לו עם הצבור, טעמא דהורה עם הצבור ועשה עם הצבור הא הורה בפני עצמו ועשה עם הצבור מתכפר לו בפני עצמו. ושמא י"ל דהכי קאמר הורה בפני עצמו ועשה בפני עצמו מתכפר לו בפני עצמו, הא הורה בפני עצמו ועשה עם הצבור נעשה כמי שהורה עם הצבור ועשה עם הצבור ומתכפר לו עם הצבור, מפני שהפסוק לא חייבו פר אלא דוקא על שגגת מעשה שהורה לעצמו. וכי האי גוונא ממש פריך ומשני הגמרא בפרק קמא דקידושין (כג, א) וביום טוב פרק אין צדין דגים (ביצה כד, ב):

8. דף על הדף הוריות דף ז עמוד א

במשנה: הורה עם הציבור ועשה עם הציבור, מתכפר לו עם הציבור.

כתב בחזון איש כאן (סי' ט"ו ס"ק ס')

יש לעיין אי אזלי' בתר חטא, דבשעה שאכל החלב היתה גם הוראת היתר חלב זה או חלב אחר לציבור, או בתר ידיעה המחייבתו קרבן דבטעה שנודע לו נודע גם לב"ד שטעו בהוראה ונתחייבו קרבן, או בתר שעת הבאת קרבן דבשעה שבא להביא גם הציבור חייבין.

ומדקתני הורה עם הציבור ועשה עם הציבור, מסתבר דבעינן בשעת חטא הוראת ב"ד, וכל שעשה בשעה שאין טעות בהוראת ב"ד חייב בפ"ע אע"ג דלא נודע לו עד שנתחייבו ב"ד, וכ"ש כשכבר נודע לו ונתחייב בקרבן, אע"ג דלא הספיק להביא עד שנתחייבו ב"ד מתכפר בפ"ע ע"כ.

9. קרן אורה מסכת הוריות דף ז עמוד א

משנה הורה בפ"ע ועשה בפ"ע כו', הנה בגמרא (ע"ב) נחלקו אביי ורבא בפ"ל דמתני', אביי מפרש לה הורה בפ"ע כו' אפ"ל בחדא איסורא, אלא דהוורו בשני מקומות. ורבא פריך אטו מקומות גרמי, אלא הורה בפ"ע היינו בתרי איסורי. ויש להבין במאי פליגי אביי ורבא. ונראה דבמתני' מצינן למימר תרי טעמי בהא דהורה עם הצבור מתכפר עם הצבור. **או משום דכיון דהורה עם הצבור ביחד א"כ לא סמך על הוראתו לחוד.** אלא הרי הוא בכלל כל העושים, וכולם מתכפרין עם הציבור, אלא דהוי ס"ד דאינו מתכפר עמהם, וצריך כפרה בפ"ע, כמו ביוה"כ דאין מתכפר עם הציבור. להכי צריך קרא דעל חטאתו אשר חטא. ולפ"ז אפ"ל אין הציבור מביאין פר, כגון אם לא עשו אלא מיעוט הקהל. אפ"ה הכהן פטור מכלום, כיון דלא עשה מחמת הוראתו לבד, אלא עם הוראת צבור. ויש לומר עוד טעם אחר, דכל שהוורו הציבור ג"כ וחייבין בפר אין הכהן

המשיח נפרד מהם, ומתכפר עמהם אפי' עם מה שעשה הוא מחמת הוראתו לבד, כמו הוא בחלב שעל הקרב והם בחלב שעל הדקין, כיון דחד איסור' הוא יוכל להתכפר עמהם. דהכל חטאת חלב הוא. ולפ"ז אם לא עשו ע"פ הוראת ב"ד אלא מיעוט הקהל, דאין הציבור מביאין פר, הכהן המשיח חייב. כיון דאין לו במה להתכפר. ובוזה פליגי אביי ורבא, אביי ס"ל דטעמ' דמתני' בהורה עם הציבור כו' היינו משום דהוראתו היתה ביחד עם הציבור, ולא עשה ע"פ הוראתו לבד. אבל אם הורו בשני מקומות ולא סמכו זע"ז מיקרי חטא בפ"ע, ומתכפר לו בפ"ע. ורבא פריך עליה אטו מקומות גרמי, אלא כל שחטאו חטא אח' מתכפר עמהם, אפי' הורה הוא לבדו והם לבדן. ולפנינו הנוסחא בש"ס בדברי אביי דיתבי בב' מקומות וקמורו בב' איסורי. ונוסחא זו קשה לישבה מאד, דבתרי איסורי מה לי במקום אח' או בב' מקומות. ולקמן יבואר עוד.

והנה בבריית' בעי למילף במה מצינו מנשיא דמתכפר לו עם הציבור. ולמה לי קרא. ולאביי ניחא, דבכה"ג בנשיא שעשה בכלל הציבור וודאי מתכפר לו עם הציבור. אבל לרבא דאפי' הורה בפ"ע נמי מתכפר עמהם ביחד. א"כ היכי בעי למילף מנשיא, הא בנשיא נמי כה"ג שלא עשה מחמת הוראתן אינו מתכפר עמהם. ולא גרע כהן משיח שלא סמך על הוראתן מהדיוט שאינו סומך על הוראתן, דאינו מתכפר עמהם. וי"ל דלמאי דס"ד שהכהן יביא לעצמו אפילו הורה עם הציבור היינו אפי' אם הורה עמהם ביחד. וע"ז בעי למילף במה מצינו מנשיא שיתכפר בכלל הציבור. ואיפרכא, משום דביוה"כ הכהן המשיח מתכפר לעצמו. וה"א דה"נ יתכפר לעצמו, להכי ילפינן מקרא דעל חטאתו אשר חטא. וכיון דילפינן מקרא דעל חטאתו דדוקא חטא לעצמו, ילפינן נמי אפי' היכא דהורה לבדו כיון דאיסור אחד הוא מתכפר עמהם ביחד. וע' תוספת ד"ה לא אם אמרת כו'.

10. ספר חזונים ובאורים

שם ה"ד הילוימא דהוא מופלא כו', נראה דהין כהן קושיא, דהא תירון בגמ' פשוט, וגם משכח"ל שפיר שהוא מופלא והסכים עס צ"ד צבוראחס, דהוי הוראה דידכו הוראה, והוא הורה לעצמו, דהא בתרי איסורי קיימינן, וכן שפיר משכח"ל שמופלא שצ"ד הסכים עס הוראתו של הכה"מ כשאינו מופלא. והשיב שפיר הורה לעצמו. אף שהולך להסכמת המופלא, ואילו צ"ד כולם לא דנו צדק, וצדק איסורא נמי משכח"ל כשהכה"מ המופלא והורה לעצמו, וצ"ד שמתו, וכוורו גם הם, וכה"מ לא ידע שצ"ד הורו, וכן נמי כשהמופלא צ"ד, וכה"מ הורה לעצמו צהסכמתו, והח"כ הורו צ"ד וכו' לא ידע, הלא דגמי רק צעו לפרושי דלא משכח"ל שיהיו שני נורים כל אחד לצדו, אח"כ שניהם שוין, דאל"כ הין הוראה צלי הסכמת המופלא, הן צבורות כה"מ וכן צבורות צ"ד, ולפי דכהן זכר צמננה שהורה כל אחד צפני עצמו, ולפוס ריבטא מתפרש שנה ידע אחד מחצירו כגוס, לכך פירשו דזה משכח"ל רק צשוין.

11. דף על הדף הוריות דף ז עמוד ב

בגמ': אלא הוא בחלב המכסה את הקרב והן בחלב שעל הדקין וכו'. וברש"י: דהוי דבר שאין הצדיקין מודין וכו' א"נ דהורו בחלב שעל הקרב בין כזית לפחות מכזית, דבכזית לא כתיב בהדיא והוי דבר שאין הצדיקין מודין ע"כ.

ובשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת יו"ד סי' לב) הביא שנשאל מהג"ר אלעזר אב"ד קעלין זצ"ל (בעל "אור חדש") דהרי עיקר הקרבן כשעשו הציבור או היחיד על פיהן, ואיך משכחת קרבן על פחות מכזית.

והשיב לו רבינו הנודע ביהודה זצ"ל:

ואני תמה על תמיהתו, ואני אומר לו היאך היה סובר מה היה כוונת רש"י, אם היה כוונתו שטעו בהוראה והתירו חלב פחות מכזית, והיינו אליבא דר' יוחנן [יומא ע"ד ע"א] דחצי שיעור אסור מן התורה, ולכן הקשה דהרי עכ"פ קרבן ליכא בחצי שיעור. והנה איך אפשר לפתור כן, דא"כ היאך סיים רש"י דהוה דבר שאין הצדוקין מודין דהרי כזית לא כתיב, והרי זה כלפי לייא, דכיון דכזית לא כתיב אין הצדוקין מודין שהוא אסור, אתמהא, אדרבה כיון דכזית לא כתיב המה אוסרין אפילו משהו.

אבל באמת לא זהו כוונתו, אבל כוונת רש"י להיפך, שהרי שיעורין לא כתיבי בתורה, ומה ששיעור רוב איסורי תורה בכזית, הוא הלכה למשה מסיני, ובית דינו של יעב"ץ יסדום אחר ששכחום, כמבואר ביומא דף פ' ע"א. והנה אי לאו שקבלנו הלכה למשה מסיני שיעור כזית, אפשר מצד הסברא היינו משערים בכביצה, שהוא שיעור אכילה בבת אחת, כמ"ש ביומא, או איזה שיעור אחר הגדול עכ"פ מכזית, וכעין מה שאמרו שם ביומא, שמא יעמוד בית דין וירבה בשיעורין, דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית גדול, וכיון דכזית לא כתיב מפורש, אנו לא ידעינן מהודאת הצדוקין בזה, ואולי באמת אצלם שיעור האיסורין ביותר מכזית.

ומעתה כוונת רש"י בהוריות, שטעו בהוראת חלב בין כזית לפחות מכזית, שהורו שגם כזית דינו כפחות מכזית, והורו שיעור גדול יותר מכזית, ובה שפיר כתב רש"י שאין הצדוקין מודין בשיעור זה, דכזית לא כתיב בהדיא. ומעתה ע"פ הוראה זו התירו חלב בכזית, ועשו ציבור או יחיד על פיהם. ודע דהאי אי נמי, היינו אליבא דריש לקיש [שם ע"ד ע"א] דחצי שיעור מותר מן התורה וכו' ע"כ.

12. באר שבע מסכת הוריות דף ז עמוד ב

הגה"ה. או דילמא כיון דשוין בקרבנן בתר קרבן אזלינן תיקו. פסק הרמב"ם ז"ל בפרק ט"ו מהלכות שגגות (הלכה ה') שאינו מתכפר לו עם הצבור אלא מביא פר לעצמו, וכתב עליו הכסף משנה וז"ל ואיני יודע למה פסק שמביא פר לעצמו, ואפשר דמביא פר ומתנה קאמר, שיאמר אם אני חייב הרי הוא לחובתי ואם אני פטור הרי הוא נדבה וצ"ע עכ"ל. כבר כתבתי עליו לעיל בפרק קמא (ג. א ד"ה הגה"ה) לא כן אבי ח"ו פה קדוש יאמר דבר זה, במה שכתב כן בשני מקומות אחרים ואפשר דמביא פר ומתנה קאמר וכו'. ועתה הנה זה פעם שלישי שנופל טעות אחר בפיו, שהרי פר זה שמביא כהן משיח הוא קרבן חטאת כמפורש בקרא, וחטאת אינה באה בנדבה כדתנן בסוף פרק השוחט (חולין מא, ב), וכמו שפסק הרמב"ם בפרק י"ד מהלכות מעשה הקרבנות (הלכה ח'). וא"כ אי אפשר להתנות עליו, דאינו מועיל כלום כדפירש רש"י בהדיא בפרק האיש מקדש (קידושין גה, ב ד"ה חטאת) ובפרק קמא דכריתות (ז, ב ד"ה מביאה קרבן), והבאתיו לעיל ע"ש:

ועוד ראיתי טעות אחר שנופל בפיו ג"כ בשלשה מקומות בספר בית יוסף (י"ד סימן נ"ה סוף אות ד'), שכתב לדברי הרמב"ם בהמה שנבראת בתחלת יצירה חסר רגל כשר, והרי הרמב"ם כתב בהדיא דטרפה. ולא במקום אחד בלבד אלא בשני מקומות, דהיינו בפ"ה דהלכות שחיטה (הלכה ה') ובפרק עשירי דהלכות שחיטה (הלכה ט') בכלל השבועים טרפיות שמנה שם בפרט, וגמרא ערוכה היא בפרק אלו טרפות (עין נח, ב) דחסר רגל טרפה, ובכל השני מקומות גילה בספר כסף משנה מקום מצא הדין שכתב הרמב"ם דטרפה מהגמל דפרק אלו טרפיות:

ועוד טעות אחר נפל בפיו בספר בית יוסף בטור אורח חיים סימן קל"ג (ד"ה ועליך לדעת) שכתב שאם חסר מעלה עשן בפטום הקטורת אינו חייב מיתה, ובאמת הא ליתא מפי גמ' ערוכה דידן (יומא נג, א) וירושלמי (יומא פ"ד ה"ה) והרמב"ם (סוף הלכות יזה"כ) כמו שכתבתי בפרק קמא דכריתות (ו, א ד"ה חוסר אחת). ועוד טעות אחר נפל בפיו בספר בית יוסף בטור אורח חיים סימן קצ"ו (סוף אות א') שכתב, וכן נראה דעת הר"ר יונה שאין מברכים על דבר איסור לא בתחלה ולא בסוף, ובאמת הא ליתא כי רבינו יונה כתב בהדיא להפך בריש פרק שלשה שאכלו (ברכות לב, ב ד"ה ומעשר שני):

וליישב דעת הרמב"ם נראה לי שטעמו כיון דקאמר גבי בעיא ראשונה הוא בחלב המכסה את הקרב והן בחלב שעל הדקין מהו, מי אמרינן אף על גב דקרבנן שוה כיון דמתרי קראי קאתי הא פליגי בטעמייהו, או דילמא שם חלב אחד הוא שמע מינה דמסתבר ליה לומר דבמקום דליכא למימר שם איסור אחד הוא או לא אזלינן בתר קרבן, אלא אמרינן אף על גב דקרבנן שוה כיון דפליגי בטעמייהו חטא בפני עצמו הוא, ולכן פשט הרמב"ם בעיא זו דלא אזלינן בתר קרבן כיון דליכא למימר שם איסור אחד הוא. כן נ"ל:

13. באר שבע מסכת הוריות דף ז עמוד ב

מה להלן בבית דין אף כאן נמי בבית דין. אף על גב דאין זה הדין אשר רצה ללמוד עכשיו ולא על זה אמר יכול, אפילו הכי הוצרך להקדים זה לפי שאינו יכול ללמוד דבר ולא כל הגוף בעבודה זרה עד שילמוד שם בית דין מקודם. וראיתי מי שהקשה וז"ל למה הוצרך ללמוד לעבודה זרה גזירה שוה מעיני מעיני, דהוה ליה דבר הלמד בגזירה שוה וחוזר ומלמד בגזירה שוה, שהרי בשאר מצות גופייהו לא ידעינן בית דין אלא מכח גזירה שוה עדה מושפטו העדה, כדתניא בתורת כהנים (דיבורא דחטאות פ"ד ב') וז"ל עדת ישראל יכול בכל העדה הכתוב מדבר תלמוד לומר כאן עדה ולהלן נאמר עדה מה עדה האמורה להלן בית דין אף כאן בית דין כו', הוה ליה ללמוד לעבודה זרה נמי גזירה שוה עדה מושפטו העדה כמו שלמד בשאר מצות. וי"ל דהא דלא יליף גזירה שוה דעדה כאן משום דאי אפשר לפרש עדה דכתיבא בעבודה זרה בית דין, לפי שסמך לה נעשתה בשגגה ואין מעשה תלוי בבית דין אלא בקהל, ולזה לא יכלו לסבול בית דין במלת עדה ונשאו אותו על מלת מעיני, דלא סמך ליה כולי האי נעשתה בשגגה, אבל בשאר מצות כתיב ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם, דסמך שגגת ההעלם לעדה, הלכך שפיר למדו עדה מושפטו העדה עכ"ל. ואין תירוץ זה נכון בעיני, שהרי מדברי רש"י נראה דאפילו מלת מעיני דכתיבא בעבודה זרה אי אפשר לפרש בית דין, לפי שסמך ליה נעשתה בשגגה ואין מעשה תלוי בבית דין אלא בקהל ולכן הוצרך למילף בגזירה שוה וכו', משמע דהשתא תו אין אנו משגיחים אם מלת מעיני האמורה בעבודה

זרה אי אפשר לפרש בית דין, כיון דלאו מן משמעות המלה ילפינן אלא מכח גזירה שוה, א"כ הוא הדין הוה מצי למילף עדה עדה ואף על גב שאי אפשר לפרש מלת עדה האמורה בעבודה זרה בית דין מהטעם הנזכר מה בכך:

ולו נראה דהקושיא מעיקרא ליתא. לפי שאין אדם דן גזירה שוה מעצמו, ולכן איכא למימר דגזירה שוה זו מעיני מעיני קבל מרבו, אבל גזירה שוה דעדה לא קבל מרבו אלא דוקא בשאר מצות ולא לעבודה זרה. וכי האי גוונא ממש צריך לומר לקמן (ז, ב) גבי לאשמת העם הרי משיח כצבור כו'. כן נ"ל:

14. באר שבע מסכת הוריות דף ז עמוד ב

אין חייבין אלא על העלם דבר כו'. משנה זו והמשנה שאחריה אין בית דין חייבין עד שיורו בדבר כו', קאי אסדר המשנה שלפניה דקתני שאין בית דין חייבין עד שיורו לבטל מקצת כו', כלומר בדין הוא שהמשיח מתכפר עם הצבור, שהרי בהרבה דברים שוה משיח לבית דין, דכשם שאין בית דין חייבין עד שיורו לבטל מקצת כו' כן המשיח. והשתא מפרש ואזיל כל הדברים שהמשיח שוה לבית דין, ואמר דכשם שאין בית דין חייבין אלא על דבר כו' וכן המשיח, וכשם שאין בית דין חייבין עד שיורו בדבר כו' וכן המשיח:

15. באר שבע מסכת הוריות דף ז עמוד ב

דאמר קרא וכפר הכהן על שגגתו. שבוש הוא שזה הפסוק כתוב בפרשת ויקרא (ה, יח) אצל אשם תלוי. וליכא למימר שרצה לומר וכפר הכהן על הנפש השוגגת וגו' דכתיב בפרשת שלח לך (במדבר טו, כח), שזה הפסוק כתוב אחר ואם נפש אחת (שם פסוק כז). לכן נראה שצריך להגיה דאמר קרא ואם נפש אחת אחד יחיד כו':